

פסחים קב

משה שווערד

1. ספר דבר שמואל-ק:

באי"ד ונותן לתוך עיניו לרפואה וכי בקידוש שבביתו.
בש"מ הרש"א ח"א סי' ל"ז וסי' ש"ג כחז בשם רב נטרונאי (א)
דאפשר דאיכא מן זבורא דלית ליה חמרא ומקדש אריפחא והקנו
חבמים לקדש צביהכ"ס משום רפואה וטועמים ממנו וזה טועמים
ממנו הצבור לאו משום חובת אלא משום רפואה ואח"כ הולכין
לצתיים וכא"ל מקדש צביתו אלו דברי גאון ז"ל עכ"ל. ולפי מה
שכתבתי הרש"א חז"ן דברפואה היא הטעמה ולא הזכיר טתן לתוך
עיניו ובעור סי' ר"ע העתיק גם טעמה וגם נחיה לתוך עיניו וכבר
החריכו שם הצ"ח והצ"ח צ"ח, וכן מה שכתבו סי' בשם אבי הכרי
דהאי רפואה מלי למועבד צקידוש שבביתו גם רב נטרונאי מודה
זה שכרי כחז דאפשר דאיכא מן זבורא דלית ליה חמרא ומלאתי
צב"ח סי' ר"ע שטמז צ"ח, והקשה שם בש"מ הרש"א כ"ל שכדברים
מתמידין שאם ידי קידוש לא ילא, אסור לשחוט ואם מותר לשחוט
אף ידי קידוש ילא.

2. הרא"ש על פסחים פרק עשירי - סימן ז

תנו רבנן בני חבורה שהיו מסובין וקדש עליהם היום מביאים כוס ראשון ואומר עליו קידוש היום והשני אומר עליו ברכת המזון
דברי רבי יהודה. ורבי יוסי אומר אוכלין ושותין עד שתחשך. [דף קב ע"ב] גמרו כוס ראשון מברך עליו ברכת המזון והשני
אומר עליו קידוש היום. הא מתניתא כבר אדחיה לה דאמר רב יהודה אמר שמואל אין הלכה לא כרבי יהודה ולא כרבי יוסי אלא
פורס מפה ומקדש. ומיהו אע"ג דאדחי לה גמרינן מינה דהיכא דגמר סעודתיה מקמי דקדיש יומא ואדמשו ידיהו קדיש יומא
מקדמינן ומברכינן ברכת המזון על כוס ראשון ואחר כך אומר קידוש היום על הכוס שני כרבי יוסי דאמר גמרו כוס ראשון מברך
עליו ברכת המזון והשני אומר עליו קידוש היום. ויש להסתפק אם צריך להזכיר של שבת בברכת המזון אף על גב דקתני
בתוספתא (ברכות פ"ד) בדברי רבי יוסי כוס ראשון מברך עליו ברכת המזון ומזכיר של שבת בברכת המזון מכל מקום איכא
למימר שאני התם שאכל משתחשך הלכך דין שיזכיר של שבת אבל הכא שגמר סעודתו מבעוד יום לא. או דלמא כיון שקידש
היום צריך לברך ברכת המזון של שבת מידי דהוה אמי שלא התפלל בערב שבת מנחה מתפלל שתיים של שבת וכן נראה. ...

3. ספר דבר שמואל

תודיה ועקרו וכי והתפלל שא"צ ברכה. נראה דכגון כאן,
דאם נאמר דהתפילה עומה הוי הפסק אי"כ לא יחא חילוק
צין דברים בטעוין צרכה במקומן או לא, דכל היחידן מה טעוין
צרכה במקומו הוי כמו"ש הרא"ש שעדיין לריך לחזור למקומו וכלינן
שטוד נמלא במקומו הראשון אבל אם תפילה הוי הפסק מה מושיל
צ"ח שטוד נמלא במקומו [וכמו"ש לפיל לגבי הפליג] ושיטת החוס'
דכ"ת דנקט עברו רגליהם אבל בלא עקרו ל"כ התפילה הפסק לכו"ת.
אבל ר' יו"ט סובר דהתפילה הוי הפסק לכו"ת צין דברים בטעוין
צרכה במקומן או לא דצ"ח ל"ש לקיצעה קמא הדר וכמו"ש ופי'
שפה אחת שלא כ"כ והנלע"ד כתבתי.

4. ריטב"א על מסכת פסחים דף קב/ב

כתב הרשב"ם ומה שאין נותנין האמוראים סימן לבשמים לפי שאין מברכין על הבשמים למוצאי שבת שהוא יו"ט שהרי גם
ביו"ט יש לו נשמה יתירה כבשבת. והתוספת הקשו דא"כ במוצאי יו"ט נמי יברכו על הבשמים וכתב הרא"ש ז"ל עיקר הטעם
דאע"ג דביום טוב ליכא נשמה יתירה מיהו שמחת יו"ט ואכילה ושתייה מועלין כמו הבשמים ע"כ. וכן כתב הרי"ט במסכת ביצה
פרק ב':

5. תוספות ביצה דף לג/ב

כי הוינן בי רב יהודה הוה מפשח לן כו' - ומיירי להריח כדמסיק דסבר כרבנן דאמרו התם גבי לחצוץ שניו פטור אבל אסור ולהריח מותר אפי' לכתחלה ולא גזרו שמא יקטום וא"ת למה נמנעו כשחל יו"ט במ"ש מלהריח בשמים משום שמא יקטום והא לא חיישינן כדמוכח הכא אליבא דרב יהודה דס"ל כרבנן וגם אין שייך לפרושי טעמא משום אש גיהנם שמתחיל לשרוף ולהסריח ולכך מברכינן בכל מ"ש דעלמא וכשחל יו"ט במ"ש אז אין האש מתחיל לשרוף ולהסריח ולכך לא מברכינן דהא גם ביו"ט שובת דא"כ גם במוצאי יו"ט אמאי לא מברכינן אבשמים וגם אין לפרש דהא דמברכינן אבשמים במ"ש משום נפש יתירה שאבד ומריח הבשמים ומישב דעתו עליו וכשחל במ"ש אז אינו מפסיד נפש יתירה דביו"ט אית ליה נשמה יתירה דא"כ במוצאי יו"ט אמאי לא מברכינן אבשמים ואי ליכא הני טעמי א"כ מ"ט דמברכינן אבשמים במ"ש וי"ל דלעולם טעמא דמברכי' אבשמים במ"ש הוי משום נשמה יתירה ובי"ט ליכא נשמה יתירה וא"ת אמאי לא מברכינן אבשמים כשחל יו"ט להיות במ"ש כיון דיש לו מאכלים חשובים וטובים מישב דעתו ממילא בלא ריח בשמים:

6. ספר דבר שמואל

קידוש וייט והכדלה שבת ולכן יקדש תחילה ומלאך הכהנים משמע דמשום זה לא הולך להקדים ולקדש, ועי' שו"ע אריה רס"י כ"ב. ומלאכי נחזון שובדיה ס"י ב' שמוד י"ד וז"ל דרב דכבר יקניא משום דס"ל דקידוש וייט דאורייתא והכדלה מדרבנן ובשיטת הרמב"ם, ושמואל ס"ל איפכא דהכדלה שבת מהיית וקידוש וייט דרבנן כדעת רבינו, או אפשר דאיכא פלוגתא בלתיחזיק דהיינו קמא חאריח ס"י לייט וסוסיי מ"א סובר שיש להקדים תורה דאורייתא למזבח דרבנן דהו"ל מקדש טפי, והשאלה ס"י כ"ב חולק ע"ז, ובסברות אלו חולקים רב ושמואל עכ"ל

✓ רשבים דיה רב אמר יקניא, ס"ל קדושת היום עדיפא מהבדלה. ואף שיש מי שסובר דקדוש וייט הוא מדרבנן והכדלה שבת הוא מביית וכמוש"ל לברמנ"ס, מימ קידוש וייט עושבו קדוש ותשליכ הכדלה עושבו קדוש קל לגבי שבת וכמו"ס כרש"ס לקמן (ק"ג). נדיח ורבה, ונסתפקי כשכיו' לפניו ב' מלות אחת דרבנן ואחת דאורייתא אם יש צד דין דמשלך בקדוש כגון בנדוד

7. ספר דבר שמואל

✓ תודיה רב אמר וכר במוצאי יו"ט אמאי לא תקינו בשמים. ומנא נשם כשפ"א דביו"ט שישראל הס עושים את קדושת ביו"ט, דישראל קדושו לזמנים אי"כ הנשמה היחידה שזאה מהעבודה העלמית אינה מסתלקת.

8. ספר קדושת לוי - דרוש לפסח

והנה נבוא לבאר קודם על מה שבשבת אין מביאין חטאת ובראש חודש וביום טוב מביאין חטאת כמאמר שעירי חטאת לכפר בעדם. כי הנה אמרו חכמינו ז"ל (פסחים ק"ז ע"ב) שבת קביעא וקיימא ראש חודש ויום טוב ישראל מקדשי להו, כי בשבת הוא התעוררות העליון. אבל יום טוב וראש חודש, הוא התעוררות התחתון בעת שישראל יש להם התעוררות התחתון לקדש החודש הן ביום הכ"ט הן ביום הלמ"ד בו ביום מקדשין החודש והיום טוב, וכפי מה שיראו לחכמי הדור לפי הבחינה לקדש היום באותו בחינה כדי לקדש יום טוב באותו יום הראוי לאותו בחינה המכוונת עליו. ובאמת התעוררות התחתון יכול האדם לקשר עצמו בזה הבחינה לעולם, דהיינו או בחינת אהבה או בחינת היראה או בחינת התענוג אבל שבת הוא התעוררות העליון ואינו יכול לקשר עצמו בו. אבל יום טוב וראש חודש הוא התעוררות התחתון יכול אדם לקשר עצמו בו לעולם אפילו לאחר יום טוב. וזהו הרמז שלאחר יום טוב הוא אסרו חג ואחר שבת אין עושין שום אסרו שבת כי ביום טוב יכול האדם להתקשר עצמו בזה הבחינה מחמת שיום טוב הוא התעוררות התחתון וזה שאחר יום טוב הוא אסרו חג להתקשר עצמו בזה הבחינה. ובזה מתורץ קושית תוס' שאין מברכינן אחר יום טוב ואין מברכינן במוצאי שבת החל ביום טוב על הבשמים כי ביום טוב יש נשמה יתירה ולכך אין מברכינן במוצאי שבת החל להיות ביום טוב ומה שאין מברכינן במוצאי יום טוב עצמו על הבשמים משום שהבחינה שיש לאדם ביום טוב שהוא על ידי התעוררות התחתון יכול אדם לקשר עצמו בו ולכך אין צריך לברך על הבשמים במוצאי יום טוב. אבל שבת הוא התעוררות העליון וכיון שיצא שבת מסתלק התעוררות העליון ואי אפשר לאדם לקשר עצמו בו אם לא בשבת הבא שמגיע התעוררת עליון מחדש ולכך במוצאי שבת מברכינן על הבשמים, כי באמת בשבת בא הנשמה יתירה לאדם מחמת התעוררת העליון וביום טוב בא הנשמה יתירה לאדם מחמת התעוררות התחתון ונמצא בין כך ובין כך יש לאדם נשמה יתירה ביום טוב לכך אין מברכינן במוצאי שבת שחל ביום טוב על הבשמים, ואין מברכינן במוצאי יום טוב: